

BE-A0510_006307_006200_DUT

Inventaris van het archief van de
Commissie belast met de voorbereiding van
de Nederlandse tekst van de grondwet, de
wetboeken en de voornaamste wetten en
besluiten, 1955-2004

Het Rijksarchief in België
Archives de l'État en Belgique
Das Staatsarchiv in Belgien
State Archives in Belgium

This finding aid is written in Dutch.

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF:	3
Raadpleging en gebruik.....	4
Voorwaarden voor de raadpleging.....	4
Toegangen.....	4
Geschiedenis van archiefvormer en archief.....	5
Archiefvormer.....	5
Naam.....	5
Geschiedenis.....	5
Bevoegdheden en activiteiten.....	6
Organisatie.....	6
Archief.....	7
Geschiedenis.....	7
Verwerving.....	7
Inhoud en structuur.....	9
Inhoud.....	9
Selecties en vernietigingen.....	9
Toekomstige aangroei/aanvullingen.....	9
Ordering.....	9
BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN.....	11
I. Briefwisseling.....	11
II. Notulen.....	12
4 - 20 Kladstukken, concepten en minuten van de notulen (met bijlagen) van de vergaderingen van de commissie. 1955-1986, 1993-2002.....	12

Beschrijving van het archief:

Naam archiefblok:

FOD Justitie. Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de Wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten, 1955-2004

Periode:

1955-2004

Archiefbloknummer:

BE-A0510.2306

Omvang:

- Omvang geïndventariseerd: 2.50 m
- Laatste bestanddeelnummer: 20.00

Archiefbewaarplaats:

Algemeen Rijksarchief / Archives générales du Royaume

Raadpleging en gebruik

VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

Het archief is openbaar. Voor de raadpleging en reproductie van stukken gelden de gewone regels van toepassing in het Rijksarchief.

TOEGANGEN

Binnen het archiefbestand zijn geen nadere toegangen terug te vinden. Gelet op de beperkte omvang en de seriële aard van de meeste bescheiden, vormt dit evenwel geen enkel probleem voor de onderzoeker.

Geschiedenis van archiefvormer en archief

ARCHIEFVORMER

NAAM

Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten.

Parallele naam: Commission chargée de l'élaboration du texte néerlandais de la Constitution, des Codes et des lois et arrêtés principaux.

GESCHIEDENIS

In de nasleep van de "Gelijkheidswet" van 18 april 1898, die het Nederlands als wet- en regelgevende taal in België op gelijke hoogte bracht van het Frans, groeide het besef dat een groot deel van de negentiende-eeuwse regelgeving enkel in de vorm van Franstalige teksten voorhanden was. Nu Nederlandse wetteksten dezelfde rechtskracht bezaten als hun Franstalige versie, konden officiële vertalingen immers niet langer volstaan. De voorbereiding van Nederlandse teksten met gelijke rechtskracht werd aanvankelijk verzorgd door verschillende commissies ad hoc ¹, tot werd besloten om de opdracht in zijn geheel toe te vertrouwen aan een "Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten". Deze commissie, beter bekend als de "Wetboekcommissie" of de "Commissie Dievoet" (naar de in 2008 overleden voorzitter, professor emeritus Guido Dievoet), werd opgericht bij koninklijk besluit van 5 april 1954. Zij bleef zich van haar taak kwijten tot de mandaten van de laatst overgebleven leden in mei 2008 verstreken en niet meer werden hernieuwd. Hoewel de commissie tot op heden nog niet officieel werd opgeheven, mag men deze beslissing wellicht beschouwen als haar einde. Blijkbaar was de belangstelling voor de werkzaamheden van de commissie reeds in de loop van de jaren 1990 sterk afgenomen, getuige daarvan het gebrek aan reacties op teksten ingediend door de commissie. ²

-
- 1 Het koninklijk besluit van 19 september 1923 voorzag in de oprichting van een Commission pour la traduction en néerlandais des dispositions de la Constitution, des Codes, des lois et règlements en vigueur. Een koninklijk besluit van 14 juni 1937 bepaalde dan weer de oprichting van een Commission chargée de la traduction en néerlandais des dispositions des décrets, règlements et autres actes usuels de la colonie. Het werk van deze commissies leverde echter alleen Nederlandse vertalingen zonder rechtskracht op.
 - 2 Voor een overzicht van ingeleverde teksten, zie het artikel van LELIARD J. De receptie van de ontwerpen van de Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten.

BEVOEGDHEDEN EN ACTIVITEITEN

Het koninklijk besluit van 5 april 1954 tot oprichting van de commissie bepaalde dat zij zou worden belast met "de vertaling in het Nederlands van de Grondwet, de wetboeken, de wetten en de gebruikelijke besluiten van vóór 18 april 1898 en met de herziening van de Nederlandse versie van de nadien uitgevaardigde teksten".³ De door de commissie voorgelegde Nederlandse teksten waren niet louter vertalingen, maar verwierven na parlementaire goedkeuring ook rechtskracht.

In eerste instantie was de Wetboekcommissie begaan met de vertaling van de belangrijkste wetteksten, waaronder het Burgerlijk Wetboek (1961), het Strafwetboek en de Grondwet (1967). De Nederlandse vertaling van het Wetboek van Koophandel was de belangrijkste tekst die later nog zou worden bekrachtigd (1983). Bij het uitwerken van een Nederlandse vertaling nam de commissie ook de meest recente wijzigingen op die de oorspronkelijke rechtstekst intussen had ondergaan. De gebrekkige reactie op de ingediende teksten vanuit ministeriële hoek maakte evenwel dat deze maatregel vanaf de jaren 1990 een averechts effect had: het uitstel in de parlementaire behandeling maakte dat er na verloop van tijd talloze wijzigingen dienden te worden opgenomen in de voorliggende tekst. De snelle opeenvolging van nieuwe besluiten en wetwijzigingen, alsook de regionalisering van bepaalde bevoegdheden en materies ondermijnden het welslagen van de werkzaamheden van de commissie.⁴

ORGANISATIE

Het oprichtingsbesluit bepaalde dat de commissie zou worden samengesteld uit "een voorzitter en ten hoogste twaalf leden gekozen uit de rechtsgeleerden en taalkundigen die op het gebied van de rechtstaal een bijzondere bevoegdheid bezitten". De voorzitter regelde de werkzaamheden van de commissie en vertegenwoordigde haar ook bij de Minister van Justitie en bij de Openbare besturen. Samen met alle andere leden werd hij door de koning benoemd voor een hernieuwbaar mandaat van vijf jaar. Daarnaast kon de commissie een beroep doen op een of meer uitzonderlijke of tijdelijke leden en voorzag men in de mogelijkheid om de commissie op te splitsen in afdelingen of subcommissies voor de behandeling van bepaalde teksten. De commissie mocht tevens beschikken over de diensten van het Ministerie van Justitie (nadien de FOD Justitie) voor het opmaken van geschriften en voor het verschaffen van boeken en andere benodigdheden die zij onontbeerlijk achtte

³ Koninklijk besluit houdende oprichting van de Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten, 5 april 1954 (BS, 10/04/1954).

⁴ LELIARD, J. L'instauration de la version néerlandaise des textes légaux et réglementaires belges, p. 379.

voor haar werkzaamheden. Bij de commissie werd tenslotte een secretariaat bestaande uit drie secretarissen opgericht. Hun taak lag o.m. in de voorbereiding van de te behandelen teksten, ontwerpen van vertalingen op te maken en registers bij te houden van de door de commissie vastgestelde technische termen. ⁵De presentiegelden en eventuele onkosten voor speciale opdrachten, reis- en verblijfskosten werden bepaald door de Minister van Justitie.

De controle en bekrachtiging van de werkzaamheden van de commissie verliep volgens een geijkte procedure. Eenmaal de commissie de Nederlandstalige tekst van een wet of besluit inzake een bepaalde materie had voorbereid, bood zij deze aan de bevoegde minister aan. De minister in kwestie zond een bericht van ontvangst en liet de tekst door zijn diensten behandelen met het oog op voorlegging aan het parlement. De commissie werd vervolgens op de hoogte gehouden van het advies van de Raad van State betreffende de taal en de terminologie in de ingediende tekst. Na indiening van het voorontwerp bij het parlement werden de nodige parlamentsstukken door de minister aan de commissie bezorgd om de precieze weergave van de tekst te controleren. Na goedkeuring door de wetgever en bekrachtiging door de koning, bezorgde de minister de proeven van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad aan de commissie voor eventuele correctie. Toen er vanaf eind jaren 1990 geen ministeriële reactie meer kwam op de ingediende teksten en de parlementaire behandeling ervan stilviel na april 2005, nam de commissie zijn toevlucht tot een vereenvoudigde procedure, waarbij de teksten reeds in de vorm van een voorontwerp van wet (met memorie van toelichting) werden ingediend bij de bevoegde ministers. Deze nieuwe aanpak leidde evenmin tot concrete resultaten. ⁶

ARCHIEF

GESCHIEDENIS

De archiefzorg voor de bescheiden van de commissie werd uitgeoefend door (minstens één van) haar secretarissen. Na het aflopen van de laatste mandaten werd het archief door de laatste secretaris, Jos Leliard, overgedragen aan dhr. Johan Van De Winkel, ambtenaar bij de Diensten van de Voorzitter van de FOD Justitie.

VERWERVING

Op maandagnamiddag 1 maart 2010 bezocht dhr. Van De Winkel het Algemeen

5 Ibid.

6 LELIARD J. De receptie van de ontwerpen van de Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten, p. 1075.

Rijksarchief in het kader van een mogelijke overbrenging van het archief van de Wetboekcommissie. Het archiefbestand werd bewaard in twee gesloten kasten op diens bureau (in het gebouw aan de Waterloolaan 115) en telde ongeveer acht strekkende meter. Na inspectie ter plaatse bleek dat enkel de algemene briefwisseling en de notulen van de commissie in aanmerking kwamen voor overbrenging, die al op 9 maart 2010 plaatsvond.

Inhoud en structuur

INHOUD

Het archief van de Wetboekcommissie dat aan het Algemeen Rijksarchief werd overgedragen, bestaat uit briefwisseling en notulen. De briefwisseling en bijlagen schetsen het algemeen kader waarbinnen de commissie optrad, terwijl de notulen van de redactievergaderingen van de commissie een gedetailleerd beeld van haar werkzaamheden bieden.

Taal en schrift van de documenten

De archiefbescheiden zijn opgesteld in het Nederlands, hetgeen binnen de opdracht en activiteiten van de commissie niet meer dan logisch is.

SELECTIES EN VERNIETIGINGEN

Bij de prospectie van het archiefbestand voor de overbrenging bleek dat zowat 6 strekkende meter bescheiden konden worden vernietigd. Het betrof stukken en dossiers zonder administratieve of historische waarde: presentielijsten, stukken betreffende de bezoldigingen van de leden, uittreksels uit het Staatsblad, kopieën van wetteksten, kladstukken of concepten van vertalingen en memories van toelichting betreffende gepubliceerde wetteksten. Midden februari 2010 werden deze bescheiden vernietigd na toestemming van het Rijksarchief.

TOEKOMSTIGE AANGROEI/AANVULLINGEN

Hoewel de Wetboekcommissie bij de opmaak van deze inventaris (april 2010) nog niet officieel werd opgeheven, is het zeer onwaarschijnlijk dat er in de toekomst nog sprake zal zijn van archiefaangroei.

ORDENING

Aangezien het archiefbestand van de Wetboekcommissie weinig omvangrijk is, lag de ordening voor de hand: eerst werden de algemene briefwisseling en nota's van de commissie geordend, vervolgens de notulen van de vergaderingen.

Beschrijving van de series en archiefbestanddelen

- I. BRIEFWISSELING
- 1 Ingekomen brieven en minuten van uitgaande brieven (met
bijlagen) betreffende de oprichting en interne werking van de
commissie en betreffende de mandaten van haar leden. 1964-
2004.
1964-2004 1 pak
 - 2 Ingekomen brieven en minuten van uitgaande brieven betreffende
de vertaling van wetteksten en besluiten. 1968-2004.
1968-2004 1 pak
 - 3 Minuten van uitgaande brieven en nota's betreffende de definitieve
Nederlandse vertaling van wetteksten ingediend bij de bevoegde
ministers. 1999-2004.
1999-2004

II. NOTULEN

4 - 20 KLADSTUKKEN, CONCEPTEN EN MINUTEN VAN DE NOTULEN (MET BIJLAGEN) VAN DE VERGADERINGEN VAN DE COMMISSIE. 1955-1986, 1993-2002.

4	7 nov. 1955 - 19 dec. 1955. 1955	1 omslag
5	9 jan. 1956 - 29 mei 1957. 1956-1957	1 pak
6	3 juni 1957 - 17 dec. 1958. 1957-1958	1 pak
7	7 jan. 1959 - 30 mrt. 1960. 1959-1960	1 pak
8	4 apr. 1960 - 21 juni 1961. 1960-1961	1 pak
9	20 sept. 1961 - 19 dec. 1962. 1961-1962	1 pak
10	24 apr. 1963 - 20 dec. 1965. 1963-1965	1 pak
11	10 jan. 1966 - 16 dec. 1968. 1966-1968	1 pak
12	6 jan. 1969 - 20 dec. 1971. 1969-1971	1 pak
13	10 jan. 1972 - 12 dec. 1974. 1972-1974	1 pak
14	13 jan. 1975 - 13 dec. 1976. 1975-1976	1 pak
15	10 jan. 1977 - 17 dec. 1979. 1977-1979	1 pak
16	7 jan. 1980 - 13 dec. 1982. 1980-1982	1 pak
17	10 jan. 1983 - 15 dec. 1986. 1983-1986	1 pak

18	11 jan. 1993 - 16 dec. 1996.
1993-1996	1 pak
19	6 jan. 1997 - 21 juni 1999.
1997-1999	1 pak
20	15 jan. 2001 - 16 dec. 2002.
2001-2002	1 omslag